

Pol Ekman

LAGANJE

*Kako otkriti da vas neko vara za tezgom,
sa govornice, u bračnoj postelji*

Sa engleskog preveli:

ALEKSANDRA KOSTIĆ

I

MIHAILO ANTOVIĆ

Novi Sad
2010.

Naslov originala:

Paul Ekman

TELLING LIES

CLUES TO DECEIT IN THE
MARKETPLACE, POLITICS AND MARRIAGE

W • W • NORTON & COMPANY

New York • London

SADRŽAJ

Reči zahvalnosti	11
I UVOD	17
II LAGANJE, „CURENJE“ I ZNACI PREVARE	27
III ZAŠTO LAŽI NE USPEVAJU	43
<i>Loše strategije laganja</i>	43
<i>Laganje o osećanjima</i>	46
<i>Osećanja prilikom laganja</i>	48
<i>Strah da će se biti uhvaćen u laži</i>	48
<i>Krivica zbog prevare</i>	61
<i>Uživanje u varanju</i>	72
IV OTKRIVANJE PREVARE U REČIMA GLASU ILI NA TELU	77
<i>Reči</i>	83
<i>Glas</i>	87
<i>Telo</i>	93
<i>Znaci autonomnog nervnog sistema</i>	108
V FACIJALNI ZNACI PREVARE	117
VI OPASNOSTI I MERE PREDOSTROŽNOSTI	153
<i>Mere predostrožnosti u interpretiranju bihevioralnih znakova prevare</i>	176
<i>bihevioralnih znakova prevare</i>	176

VII POLIGRAF KAO LOVAC NA LAŽI	179
<i>Ko koristi poligraf test</i>	181
<i>Kako radi poligraf</i>	185
<i>Tehnika kontrolnih pitanja</i>	188
<i>Test znanja o krivici</i>	193
<i>Proučavanje tačnosti poligrafa</i>	196
<i>Terenske studije</i>	196
<i>Analogne studije</i>	197
<i>Hibridne studije</i>	200
<i>Nalazi istraživanja</i>	201
<i>Poligrafsko testiranje kandidata za posao</i>	205
<i>Poligrafsko testiranje kandidata za rad u policiji</i>	209
<i>Poligrafsko testiranje u hvatanju špijuna</i>	211
<i>Poligrafske kontrole na radnom mestu</i>	214
<i>Teorija zastrašivanja i hvatanja osumnjičenih za procurele informacije</i>	218
<i>Poređenje poligrafa sa bihevioralnim znacima prevare</i>	220
VIII KAKO PROVERITI DA LI NEKO LAŽE	225
IX HVATANJE U LAŽI TOKOM DEVETE DECENTIJE 20. Veka	261
<i>Ko može da uhvati lažove?</i>	263
<i>Novi nalazi o bihevioralnim znacima laganja</i>	270
<i>Šanse da se ne uoče laži u sudnici</i>	272
<i>Zastavice admirala Poindekstera</i>	273
<i>Sposobnost za glumu Olivera Norta</i>	278

X LAŽI U JAVNOM ŽIVOTU	279
<i>Opravdanje za laganje Olivera Norta</i>	279
<i>Predsednik Ričard Nikson i skandal Votergejt</i>	282
<i>Opravdana laž predsednika Džimija Kartera</i>	283
<i>Laži Lindona Džonsona o vijetnamskom ratu</i>	286
<i>Katastrofa svemirskog broda Čelendžer i samoobmana</i>	287
<i>Sudija Klarens Tomas i profesorka Anita Hil</i>	293
<i>Zemlja laži</i>	298
XI NOVI REZULTATI I IDEJE O LAGANJU I HVATANJU U LAŽI	303
<i>Nove razlike</i>	303
<i>Motivi za laganje</i>	307
<i>Novi rezultati</i>	308
<i>Zašto ne možemo da uhvatimo lažove</i>	310
XII MIKROEKSPRESIJE, SUPTILNE	
I OPASNE FACIJALNE EKSPRESIJE	323
<i>Šta je najvažnije</i>	323
<i>Mikrofacijalne ekspresije</i>	326
<i>Makrofacijalne ekspresije</i>	329
<i>Suptilne ekspresije</i>	329
<i>Otkrivanje opasnog ponašanja (D-kocka)</i>	330
<i>Mere opreza</i>	332
Epilog	335
Dodatak	341
Bibliografija – beleške	351
Indeks	265